

Forskrift om post (postforskriften)

Fastsatt av Samferdselsdepartementet xxxx. xxxx. 2015 med hjemmel i lov xxx.xxx. 2015 nummer xxx om xxx (postloven) §§ 1, 2, 7, 9, 19, 20, 21, 24, 25, 26, 27, 30, 31, 33, 35, 39, 40, jf. EØS-avtalens vedlegg XI nummer 5d (Europaparlaments- og Rådsdirektiv 97/67/EF).

Kapittel 1 Leveringsplikt

§ 1. Faste ekspedisjonssteder og innsamlingspostkasser

Leveringspliktig tilbyder av posttjeneste skal tilby minst ett fast ekspedisjonssted i hver kommune i sitt geografiske dekningsområde. Ekspedisjonsstedene skal være åpne alle dager unntatt søn- og helligdager. Åpningstidene skal tilpasses lokale behov.

Myndigheten kan gjøre unntak fra kravet i første ledd dersom det etter en helhetsvurdering vil medføre en urimelig byrde for leveringspliktig tilbyder av posttjeneste. Ved avgjørelsen skal brukernes behov for fast ekspedisjonssted for relevant leveringspliktig tjeneste veies opp mot byrden for leveringspliktig tilbyder av posttjeneste.

Leveringspliktig tilbyder av posttjeneste skal sikre god tilgjengelighet, herunder utplassering av et tilstrekkelig antall innsamlingspostkasser i sitt geografiske dekningsområde.

§ 2. Varsling av endringer i tilgjengelighet

Leveringspliktig tilbyder av posttjeneste skal varsle brukerne og myndigheten om omlegginger av faste ekspedisjonssteder, omlegginger i landpostruter og om endret plassering av innleveringspostkasser senest to måneder før endringen iverksettes.

Varsling skal skje på hensiktsmessig måte. Varsling kan unnlates dersom omlegging åpenbart innebærer bedret tilgjengelighet for alle brukere.

Ved varsling til myndigheten etter første ledd skal leveringspliktig tilbyder av posttjeneste redegjøre særskilt for konsekvensene for tilgjengelighet for brukerne, og dokumentere at kravene i § 1 er oppfylt.

§ 3. Ettersending, oppbevaring og retur til avsender

Leveringspliktig tilbyder av posttjeneste skal tilby:

1. oppbevaring av postsending i en periode på inntil tre måneder med mindre annet er avtalt med avsender
2. ettersending av postsending til midlertidig adresse
3. ettersending av postsending i inntil ett år ved varig adresseendring
4. retur av postsending til avsender dersom adressat er ukjent eller ikke ønsker å motta postsendingen.

§ 4. Verdipostsendinger

Leveringspliktig tilbyder av posttjeneste skal tilby formidling av verdipostsending inntil 2 kg ved minst ett ekspedisjonssted i hver kommune.

For sendinger til utlandet skal tjenesten tilbys dersom leveringspliktig tilbyders samarbeidspartner i mottakerlandet tilbyr slik formidling.

Myndigheten kan gjøre unntak fra kravene i første og annet ledd for land der det er unormalt stort svinn ved verdisendinger, og det etter en helhetsvurdering vil medføre en urimelig byrde for leveringspliktig tilbyder av posttjeneste. Ved avgjørelsen skal det tas hensyn til brukernes behov for tjenestene.

§ 5. Tjenester til blinde, svaksynte, krigsfanger og sivilt internerte

Leveringspliktig tilbyder av posttjeneste skal tilby vederlagsfri formidling av følgende tjenester:

1. postsendinger for blinde og svaksynte sendt til eller fra en blindeorganisasjon eller til eller fra en blind eller svaksynt person og som omfatter korrespondanse, litteratur i alle format inkludert lydopptak, og utstyr laget eller tilpasset for å avhjelpe funksjonshemningen.
2. brevpost inntil 2 kg og lettgoods inntil 5 kg, eller inntil 10 kg dersom innholdet ikke kan deles opp, adressert til eller sendt av krigsfanger eller sivilt internerte.

Etter første ledd kan det kreves vederlag fra avsender for ekstrakostnader ved flytransport til utlandet.

§ 6. Pris- og regnskapsregulering

Myndigheten kan pålegge bestemte metoder for prisregulering, herunder maksimalprisordning for å sikre at tilbud om leveringspliktig tjeneste skjer på åpne, objektive og ikke-diskriminerende vilkår og til kostnadsorienterte priser, jf. postloven § 9.

Maksimalprisordning kan utformes på grunnlag av:

1. krav til prisutvikling og/eller prisnivå for leveringspliktige tjenester i en bestemt periode
2. ulike indekser som inflasjonsmål i beregningen av pristak, herunder konsumprisindeks og lønnsindeks
3. fradrag for antatt økning i produktiviteten i beregningen av pristak
4. hvilke leveringspliktige tjenester pristak skal gjelde for.

§ 7. Bruk av kronen og postflagget

Myndigheten kan gi leveringspliktig tilbyder av posttjeneste etter postloven § 6 rett til å bruke kronen i sin logo og til å bruke postflagget, jf. lov av 10. desember 1899 om Norges flag § 2 og kgl. res. av 21. oktober 1927.

Kapittel 2 Generelle bestemmelser

§ 8. Registreringsplikt

Tilbyder av posttjeneste og sikker digital posttjeneste skal registrere seg hos myndigheten senest samtidig med at tjenesten tilbys, jf. postloven § 21. Tilbyder skal oversende opplysninger til myndigheten om følgende:

1. tilbyders firmanavn, postadresse, kontaktperson, telefonnummer og e-postadresse
2. original firmaattest

3. eventuelle samarbeidspartnere ved tilbud av posttjeneste
4. virksomhetens art og omfang, herunder geografisk virkeområde og om det tilbys posttjeneste til utlandet
5. forventet omsetning

Tilbyder av posttjeneste skal også oversende opplysninger til myndigheten om håndtering av ikke-leverbar postsending.

Endringer i opplysninger nevnt i første ledd skal meldes til myndigheten uten ugrunnet opphold.

§ 9. Utvekslingskontor

Myndigheten kan gi tillatelse til å etablere utvekslingskontor som drives av eller på vegne av utenlandsk posttilbyder. Følgende vilkår må være oppfylt for at tillatelse kan gis:

1. avtale med leveringspliktig tilbyder om dekning av kostnader for retur og videresending av postsendinger
2. system for merking av alle postsendinger som befordres via et utvekslingskontor. Merking skal vise utvekslingskontorets navn og lokasjon, samt hvilken tilbyder som driver utvekslingskontoret.

Myndigheten kan i tillatelsen også sette vilkår som pålegger relevante bestemmelser fra Verdenspostforeningens regelverk for grensekryssende postsendinger.

§ 10. Leveringsvilkår og offentliggjøring

Tilbyder skal utarbeide og offentliggjøre oppdatert og oversiktlig informasjon om leveringsvilkår for formidling av postsending og sikker digital posttjeneste, jf. postloven § 23. Informasjonen skal offentliggjøres på egnet måte, for eksempel gjennom faste ekspedisjonssteder, landpostruter, innleveringspostkasser og internett.

Leveringsvilkårene for posttjeneste og sikker digital posttjeneste skal blant annet inneholde opplysninger om:

1. tilbyders firmanavn, postadresse, telefonnummer, e-postadresse og eventuell nettadresse
2. tjenestetilbud
3. geografisk dekningsområde
4. priser, rabatter og vilkår for rabatter
5. klageadgang og -ordning.

Tilbyder av posttjeneste skal i tillegg informere brukerne om erstatningsvilkår. Slik informasjon skal minst inneholde opplysninger om:

1. ansvar for tap, skade og forsinkelse av registrert postsending
2. erstatningssatser
3. metode for erstatningsutmåling
4. reklamasjonsregler.

Myndigheten kan fatte enkeltvedtak med nærmere krav til hva det skal informeres om og på hvilken måte.

§ 11. Krav til kvalitet for sikker digital posttjeneste

Tilbyder av sikker digital posttjeneste skal sørge for at digitale meldinger blir levert til mottakers digitale postkasse innen avtalt tid.

Sikker digital posttjeneste skal være tilgjengelig 24 timer i døgnet alle dager i året med unntak for nødvendig vedlikehold av tjenesten.

Tilbyder av sikker digital posttjeneste skal ha kundeservice som minimum er tilgjengelig alle virkedager.

Sikker digital posttjeneste skal kunne brukes uavhengig av type operativsystem og nettleser.

§ 12. Håndtering og oppbevaring

Tilbyder av posttjeneste skal håndtere og oppbevare postsending på en betryggende måte slik at innholdet i sendingen ikke skades eller går tapt, jf. postloven § 24.

Tilbyder av posttjeneste skal tilpasse sine rutiner og utformingen av de fysiske innretninger ved innsamling, transport og utlevering over disk eller annet utleveringssted for å sikre at ikke uvedkommende får tilgang til sendingen i den perioden sendingen er i tilbyders varetekt.

§ 13. Avsenders råderett

Tilbyder av posttjeneste skal stoppe, omadressere eller returnere postsending før den er utlevert til adressat, når avsender anmoder om dette og det ikke er urimelig byrdefullt for tilbyder.

Tilbyder av posttjeneste skal dekke kostnader knyttet til tilrettelegging av system for avsenders bruk av råderett etter første ledd. Tilbyder av posttjeneste kan kreve dekning av direkte påløpte kostnader i forbindelse med utøvelse av råderett.

§ 14. Ikke-leverbar postsending

Tilbyder av posttjeneste med godkjent system etter postloven § 27 skal oppbevare ikke-leverbar

1. uregistrert postsending i minst seks måneder
2. registrert postsending i minst tolv måneder.

Tilbyder av posttjeneste med godkjent system etter postloven § 27 kan selge ikke-leverbar postsending etter utløp av tidsfristene i første ledd. Nettoutbyttet av salget skal utbetales til den som melder seg innen ett år etter at salget har funnet sted og godtgjør å ha krav på beløpet.

Postsending som ikke har salgsverdi eller av andre grunner ikke bør legges ut for salg etter annet ledd kan tilintetgjøres.

§ 15. Erstatning for tap, skade eller forsinkelse

Tilbyder av posttjeneste plikter ved tap, skade eller forsinkelse, jf. postloven §§ 28 og 29, å tilby erstatning for postsendingens økonomiske verdi, begrenset oppad til:

1. kr 1 400 for registrert prioritert postsending med vekt inntil 2 kg
2. kr 14 000 for registrert uprioritert postsending inntil 20 kg.

Tilbyder av posttjeneste kan fastsette høyere erstatningsnivå enn etter første ledd.

§ 16. Taushetsplikt

Tilbyder av posttjeneste og sikker digital posttjeneste skal påse at alle som har tilgang til postsending eller sikker digital posttjeneste skal gjennomgå tilstrekkelig opplæring om reglene for taushetsplikt etter postloven § 30.

§ 17. Politiattest

Politiattest etter postloven § 32 skal vise om vedkommende er siktet, tiltalt, ilagt forelegg eller dømt for overtredelse av en eller flere av følgende straffebud etter Almindelig borgerlig Straffelov (Straffeloven) 22. mai 1902 nr. 10:

1. kapittel 9 Forbrydelser mod Norges Statsforfatning og Statsoverhoved § 104 a
2. kapittel 13 Forbrydelser mod den almindelige Orden og Fred § 145, § 145 b og § 147
3. kapittel 14 Almenfarlige Forbrydelser § 147 a til § 150, § 151 a, § 152, § 152 a, § 153, § 153 a og § 161 til § 162 c
4. kapittel 17 Pengefalsk § 174 til § 178
5. kapittel 18 Dokumentfalsk § 182 til § 184 og § 186
6. kapittel 24 Underslag, Tjueri og ulovlig bruk § 255 til § 258 og § 261
7. kapittel 25 Udpresning og Ran § 266, § 267 og § 269
8. kapittel 26 Bedrageri, utroskap og korrupsjon § 270, § 271, § 272 og § 275 til § 276 b
9. kapittel 31 Heleri og hvitvasking § 317 og § 318.

§ 18. Krav til sikker digital posttjeneste

Tilbyder av sikker digital posttjeneste skal tilby digitale meldinger med forsvarlig konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet, og skal kreve entydig identifikasjon når bruker logger inn i den sikre digitale postkassen.

For å oppfylle krav til forsvarlighet etter første ledd, skal tilbyder gjennomføre systematiske tekniske og organisatoriske tiltak for å sikre tilgang til brukernes digitale postkasse og forsendelse av digitale meldinger fram til avsenders råderett over forsendelsen opphører, jf. postloven § 26. Videre skal tilbyder gjennomføre regelmessige risikovurderinger for sikring av alle deler av tjenesten sikker digital posttjeneste.

Tilbyder skal gi kvittering for innlevering og utlevering av digital melding.

Tilbyder skal dokumentere risikovurderingene og alle sikkerhetstiltak.

§ 19. Forbudt innhold og farlig gods

Tilbyder av posttjeneste skal informere brukerne på en hensiktsmessig måte om hvilket innhold som ikke er tillatt å sende.

Følgende er forbudt å sende innenlands og på tvers av landegrensener:

1. eksplosiver og brannfarlige stoffer eller annet farlig gods
2. etterlikninger av granater, miner, eksplosive innretninger, røykbomber og liknende
3. sendinger som har et innhold som er ulovlig i avsender- eller mottakerland
4. postsendinger som etter sitt innhold eller mangelfulle emballering kan utsette tilbyders personale eller allmennheten for fare, eller som kan skade andre postsendinger eller postnettet.

Levende dyr skal ikke sendes som postsending. Dette gjelder ikke for igler, bier, silkeormer og fluer av Drosophilidaefamilien.

Det kan gjøres unntak fra annet ledd i særlige tilfeller når det følger av lov eller vedtak fattet med hjemmel i lov. Slik forsendelse må i så fall avtales særskilt med tilbyder av posttjeneste, og sendes på betryggende måte.

Kapittel 3 Felles bruk av infrastruktur

§ 20. Tildeling av postnummer

Tildeling av postnummer skjer én gang hvert år etter søknad. Ved tildeling skal søknader om samme postnummer prioriteres slik:

1. tilbydere av posttjenester
2. mottakere av større mengder postsendinger
3. andre.

Søknad om tildeling av postnummer kan avslås når tildeling vil innebære:

1. ikke optimal utnyttelse av begrensede nummerressurser
2. uforholdsmessig store endringer i postnummersystemet
3. samfunnsøkonomisk tap.

Ved endring av postnummersystemet, jf. postloven § 37 kan tildelte nummer bli trukket tilbake.

§ 21. Adgang til utleveringspostkasse

Ved tildeling av tillatelse til tilbyder av posttjeneste for adgang til avlåste utleveringspostkasser eller postboksanlegg, kan myndigheten blant annet sette følgende vilkår:

1. plikt til å ha system for sikker oppbevaring og distribusjon av nøkler, adgangskort eller -koder
2. internkontroll for å hindre uautorisert bruk av adgangsløsninger
3. politiattest ved ansettelser, jf. postloven § 32.

Tilbyder av posttjeneste som får tilgang avlåste utleveringspostkasser eller postkasseanlegg skal dekke kostnader for eventuelle nye nøkkelsystem, ekstra nøkler til eiendom, postkasser og postboksanlegg mv.

Kapittel 4 Klage, tilsyn og sanksjoner

§ 22. Tilbyders klageordning

Brukere av posttjeneste og sikker digital posttjeneste skal kunne klage på tjenester som omfattes av postloven.

Tilbyder skal gjøre klageordningen lett tilgjengelig for brukerne, jf. § 10. Informasjonen skal minst inneholde:

1. opplysninger om hvor og hvordan klager skal fremmes
2. tidsfrister for behandling av klager
3. krav til at avslag skal begrunnes med henvisning til de regler som ligger til grunn for avgjørelsen
4. opplysninger om klageadgang til brukerklagenemnd, jf. postloven § 42.

Myndigheten skal informeres om innholdet i klageordningen og skal kunne pålegge endringer i den.

§ 23. Rapporteringsplikt

Tilbyder av posttjeneste skal årlig rapportere til myndigheten om:

1. antall klager fordelt på kategori
2. system for ikke-leverbare postsendinger

Leveringspliktig tilbyder omfattes av rapporteringsplikt etter første ledd og skal i tillegg rapportere om:

1. utleveringshyppighet
2. omfanget av unntak fra leveringsplikten
3. antall utleveringspostkasser med avvikende plassering etter loven § 16 annet ledd nummer 1 til 4 og § 18, og hvilke løsninger som er valgt for hvert tilfelle
4. antall faste og mobile ekspedisjonssteder
5. fremsendingstider for prioriterte og uprioriterte postsendinger fordelt på kategori
6. innleveringspunkt og innleveringsfrister

Tilbyder av sikker digital posttjeneste skal årlig rapportere til myndigheten om:

1. antall klager fordelt på kategori
2. tjenestekvalitet, herunder:
  - a. gjennomsnittlig leveringstid for digitale meldinger
  - b. gjennomsnittlig tilgjengelighet i løpet av året
  - c. nedetid i løpet av året

Tilbyder av posttjeneste og sikker digital posttjeneste skal dokumentere målemetode, og dekke kostnadene ved målingene. Måleresultatene skal være offentlige.

Årsrapport etter første til tredje ledd skal sendes myndigheten senest innen utgangen av første kvartal påfølgende år.

§ 24. Utmåling av overtredelsesgebyrets størrelse

Ved utmåling av overtredelsesgebyr skal det legges særlig vekt på overtredelsens grovhet, overtredelsens varighet, utvist skyld og foretakets omsetning.

Ved vurdering av overtredelsens grovhet skal det særlig tas hensyn til:

1. overtredelsens art
2. foretakets gevinst
3. dens faktiske innvirkning på markedet
4. størrelsen på det berørte markedet
5. om overtrederen har hatt en ledende eller passiv rolle i overtredelsen.

Ved utmåling av overtredelsesgebyr kan formildende omstendigheter tillegges vekt, blant annet om:

1. foretaket ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak har forsøkt å forebygge overtredelsen
2. foretaket har bistått myndigheten i forbindelse med avdekking av overtredelsen.

Post- og teletilsynet kan ilegge overtredelsesgebyr på inntil 10 prosent av foretakets omsetning dersom foretak eller noen som handler på vegne av foretaket forsettlig eller uaktsomt begår overtredelser som nevnt i postloven § 51.

Post- og teletilsynet kan ilegge fysisk person som forsettlig eller uaktsomt begår overtredelser som nevnt i postloven § 51 overtredelsesgebyr på inntil 30 rettsgebyr.

§ 25. Dispensasjon

Post- og teletilsynet kan i særlig tilfelle eller når anvendelse virker urimelig, gjøre unntak fra bestemmelser i denne forskrift.

Kapittel 5 Avsluttende bestemmelser

§ 26. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft når departementet bestemmer. Fra samme dato oppheves forskrift av 1. juli 1997 nr. 658 om formidling av landsdekkende postsendinger.

§ 27. Endring i andre forskrifter

Når forskriften trer i kraft gjøres følgende endringer i andre forskrifter:

1. Begrepet ”postoperatør” utgår og erstattes av begrepet ”posttilbyder” i:
  - a. Forskrift 11. oktober 1985 nr. 1810 om postforkynning § 6 tredje ledd.
  - b. Forskrift 10. november 1997 nr. 1156: Delegering av myndighet til å gi fritak fra taushetsplikten for ansatte hos postoperatør til Post- og teletilsynet.
  - c. Forskrift 21. desember 2005 nr. 1720 om forvaltning av tilskudd til sysselsetting av sjøfolk § 17 annet ledd.
  - d. Forskrift 31. mai 2011 nr. 697 om studier og eksamen ved Politihøgskolen § 23 nr. 3.
2. Når forskriften trer i kraft gjøres følgende endringer i andre forskrifter:
  - a. Forskrift 1. juli 1998 nr. 688: Delegering av myndighet til å føre register over postoperatører (til Post- og teletilsynet) oppheves.
  - b. I forskrift 21. februar 2005 nr. 168 om gebyr til Post- og teletilsynet gjøres følgende endringer:

Hjemmel: lov DDMMÅÅÅÅ nr. XY om post (postloven) § XY

§ 1 annet ledd nr. 4 skal lyde:
”4. 2 % krevjast frå tilbyder av postteneste og sikker digital postteneste.”

§ 4 skal lyde:
”§ 4. Gebyr for tilbyder av postteneste og sikker digital postteneste

Post- og teletilsynet kan ved enkeltvedtak fastsette årleg gebyr for tilbyder av postteneste og sikker digital postteneste i samsvar med lov DDMMÅÅÅÅ nr. XY om post (postloven) § 55. Det skal krevjast inn eit beløp som er i samsvar med § 1 andre ledd nr. 4.”

Merknader

Merknader til kapittel 1

Til § 1 Faste ekspedisjonssteder og innsamlingspostkasser

Denne bestemmelsen viderefører plikter i Postens konsesjon. Etter *første ledd* skal det være minst ett fast ekspedisjonssted i hver kommune og disse skal ha åpningstider som er tilpasset de lokale behov. For eksempel skal åpningstiden tilpasses på steder uten fastlandsforbindelse slik at ekspedisjonsstedet er åpent når den mest aktuelle pendlerferge/hurtigbåt kommer frem på ettermiddagen. På denne måten sikres det god tilgang til posttjenester ved faste ekspedisjonssteder. Kravet om minst ett fast ekspedisjonssted gjelder innenfor tilbyders geografiske dekningsområde. Bestemmelsen kan således også anvendes i en situasjon der flere tilbydere kan ha leveringsplikt, men i hvert sitt geografiske område.

I merknadene til § 7 i loven er det slått fast at ekspedisjonssteder også omfatter landpostruter, det vil si mobile ekspedisjonssteder.

Unntakshjemmelen i *annet ledd* kan for eksempel anvendes dersom det skulle vise seg at ingen ønsker å inngå avtale om drift av et ekspedisjonssted i en kommune. Eksempelvis kan det være mulig å erstatte faste ekspedisjonssteder med mobile løsninger. Det kan tenkes tilfeller hvor det ikke er behov for et fast ekspedisjonssted for å ivareta og oppfylle leveringsplikten for en tjeneste. For eksempel dersom en tilbyder bare har leveringsplikt på distribusjon av aviser, er det ikke nødvendig at tilbyder opererer med et tradisjonelt ekspedisjonssted. Kundecontact kan da ivaretas på andre måter, for eksempel ved at kunden kan nå tilbyderen over telefon eller internettbaserte løsninger.

Hva som etter *tredje ledd* skal anses for å være ”god tilgjengelighet” må vurderes konkret og vil kunne variere mellom ulike geografiske områder avhengig av befolkningstetthet og bosettingsmønster. Hvorvidt god tilgjengelighet sikres gjennom innleveringspostkasser eller på annen måte, vil måtte bero på hvilken tjeneste det dreier seg om. Slike innleveringspunkter skal innrapporteres til myndigheten etter § 23. Myndigheten fører tilsyn med dette etter postloven 44.

Til § 2 Varpling av endringer i tilgjengelighet

I bestemmelsens *første ledd* pålegges tilbyder med leveringsplikt å varsle brukere og myndigheten ved omlegginger av faste ekspedisjonssteder og endringer i landpostruter. Kravet om å varsle om endringer i landpostrutene begrunnes med at disse rutene også fungerer som mobile ekspedisjonssteder. På samme måte som for endringer som gjelder de faste ekspedisjonsstedene, er det derfor like viktig at endringer i landpostrutene varsles. Videre skal det varsles om endret plassering av innleveringspostkasser. Av innrettelseshensyn foreslås det at slik varpling skal skje senest to måneder før endringen trer i kraft.

Av *annet ledd* fremgår det at varpling skal skje på hensiktsmessig måte. Med hensiktsmessig måte menes her for eksempel oppslag i lokalavisen, informasjon ved faste ekspedisjonssteder og direkte informasjon til berørte brukere omfattet av landpostrute. Oppregningen er ikke uttømmende. Dersom omleggingen åpenbart innebærer bedret tilgjengelighet for alle brukere, kan varpling unnlates.

Etter *tredje ledd* skal tilbyder med leveringsplikt dokumentere at kravene til faste ekspedisjonssteder og innsamlingspostkasser i § 1 er oppfylt og redegjøre særskilt for konsekvensene for tilgjengelighet for brukerne. Varslingsplikten innebærer at myndigheten vil kunne føre løpende tilsyn med etterlevelsen av bestemmelsen.

Til § 3 Ettersending, oppbevaring og retur til avsender

Bestemmelsens *første ledd* setter krav til tilbyder med leveringsplikt om å tilby oppbevaring, ettersending og retur til avsender av postsending. Tilbyder kan etter postloven § 9 ta en kostnadsorientert pris for slike tjenester. Bestemmelsen er i hovedsak en videreføring av gjeldende konsesjon til Posten Norge punkt 3.2, og er ment å synliggjøre brukernes rettigheter.

Dersom det er behov for å dispenseres fra bestemmelsen etter § 25 om dispensasjon skal leveringspliktig tilbyders og brukernes behov avveies mot hverandre, før avgjørelse fattes.

Til § 4 Verdipostsendinger

Bestemmelsens *første ledd* viderefører hovedsakelig plikten for leveringspliktig tilbyder til å tilby verdipostsendinger på minst ett sted i hver kommune. Begrepet ”ekspedisjonssted” omfatter både egendrevne postkontorer og kontraktspostkontorer (post-i-butikk). Årsaken til at plikten ikke gjelder alle ekspedisjonssteder, er at formidling av verdipost er en kostbar tjeneste som stiller strengere krav til sikkerhet enn vanlig postbefordring. For verdipostsending tegner vsender særskilt forsikring for tap og skade.

Etter *annet ledd* begrenses plikten til å tilby slike sendinger til utlandet til bare å omfatte land der det er et tilsvarende tilbud. Dette fordi det for verdisendinger er viktig med likeverdige rutiner og høy sikkerhet for hele verdikjeden fra sender til mottaker.

Tredje ledd åpner for at det kan gjøres unntak fra første og annet ledd dersom unormalt stort svinn på sendinger i et område eller til spesielle land gjør plikten til å tilby verdisendinger til en urimelig byrde. Leveringspliktig tilbyder bør ha en mulighet til å få dispensasjon fra plikten til å fremføre verdisendinger slik at de slipper å selge tjenester til som de er rimelig sikker på vil ende med at kunden taper postsendingen, og en eventuell erstatningssak. Det er åpenbart at dette er en tjeneste som ikke kan tilbys dersom ikke leveringspliktig tilbyder har god kontroll over alle muligheter for tap av sendinger.

Til § 5 Tjenester til blinde, svaksynte, krigsfanger og sivilt internerte

Bestemmelsen regulerer krav om vederlagsfri formidling til grupper som spesifisert i Verdenspostkonvensjonen, det vil si blinde, svaksynte, krigsfanger og sivilt internerte i krig eller krigsliknende situasjoner.

Vederlagsfri formidling etter bestemmelsens *første ledd nummer 1* begrenser seg til postsendinger for blinde og svaksynte sendt til eller fra en blindeorganisasjon eller til eller fra en blind eller svaksynt person og som omfatter korrespondanse, litteratur i alle format inkludert lydopptak, og utstyr laget eller tilpasset for å avhjelpe funksjonshemningen. Bestemmelsen er ikke ment å omfatte sendinger som dekkes av andre offentlige ordninger, slik som hjelpemidler fra NAV hjelpemiddelsentral og liknende.

Formidling etter *første ledd nummer 2* gjelder brev og pakker adressert til eller sendt av krigsfanger eller sivilt internerte innenfor gitte vektgrenser. Dette er en direkte implementering av reglene i Verdenspostkonvensjonen.

Annet ledd gir tilbyder en mulighet for å kreve et begrenset vederlag for sendinger til utlandet omfattet av bestemmelsen dersom befordringen skjer med flyfrakt. Adgangen til å kreve vederlag begrenser seg her til de tilfeller hvor det også for ordinære postsendinger avkreves et eget prispåslag når sendingen befordres med fly.

Til § 6 Pris- og regnskapsregulering

Det følger av postloven § 9 at myndigheten kan pålegge bestemte metoder for kostnadsorientering, herunder maksimalprisordning. Dette er et virkemiddel for å sikre at leveringspliktig tilbyder skal tilby tjenester innenfor leveringsplikten på åpne, objektive og ikke-diskriminerende vilkår og til kostnadsorienterte priser i henhold til postloven § 9. Forskriftsbestemmelsen setter rammene for hvordan en maksimalprisordning kan utformes, og gir anvisning på mulige valg av parametre i nummer 1 til 4. Opplistingen er ikke uttømmende.

Til § 7 Bruk av kronen og postflagget

Myndigheten kan gi leveringspliktig tilbyder av posttjenester rett til å bruke kronen i sin logo og til å bruke postflagget. Etter gjeldende rett har Posten gjennom sin konsesjon hjemmel til slik bruk. Rett til å bruke slik logo skjer etter søknad.

Merknader til kapittel 2

Til § 8 Registreringsplikt

Registreringsplikt for alle posttilbydere følger av postloven § 21. Registrering er en forutsetning for å drive lovlig virksomhet. Registreringen skal skje før eller samtidig med at virksomheten startes. Registreringsplikten innebærer ikke en godkjenning til etablering eller drift av postvirksomhet, men skal sikre at myndigheten har oversikt over alle tilbydere som er underlagt regulering etter postloven. Registreringsplikten vil gi informasjon til myndigheten for å sikre en forsvarlig oppfølging av lovens formål, og bestemmelser gitt i lov og forskrift. Det er oppdaterte nøkkelopplysninger som skal registres. En oversikt over opplysningene som skal gis følger av første ledd nummer 1 til 5. Hvilke opplysninger som skal gis etter nummer 1 og nummer 2 er selvforklarende. Når det gjelder nummer 3 er det samarbeidspartnere for å levere posttjenester som skal oppgis. Dette kan for eksempel være en oversikt over hvilke transportører som benyttes. Etter nummer 5 skal det opplyses om forventet omsetning, slik at myndigheten får en viss indikasjon på virksomhetens omfang fordi dette vil si noe om hvilke ressurser som trengs ved tilsyn.

I *annet ledd* pålegges tilbyder å informere myndigheten om hvordan tilbyder vil håndtere ikke-leverbar postsending. Det vises til postloven § 27 der det fremgår at tilbyder enten selv skal ha et godkjent system for forsvarlig behandling av ikke-leverbar postsending, eller skal overlate ikke-leverbar postsending til tilbyder som har slikt system. Tilbyder skal med andre ord informere myndigheten om tilbyder selv har et eget godkjent system for ikke-håndterbar post, eller hvilken tilbyder med godkjent system tjenesten vil bli kjøpt av.

Til § 9 Utnvekslingskontor

Hjemmelen for denne forskriftsbestemmelsen er postloven § 14. Det foreslås i bestemmelsens første ledd at de som ønsker å opprette utvekslingskontor må ha tillatelse fra myndigheten. Et utvekslingskontor drives av eller på vegne av en utenlandsk posttilbyder utenfor dennes nasjonale territorium. Hensikten med slik etablering vil være utenlandsk tilbyders ønske om å drive kommersiell postvirksomhet i andre land. Det som skiller utvekslingskontor fra andre tilbydere av posttjeneste er blant annet at et utvekslingskontor med godkjenning til å drive utvekslingskontor i Norge vil kunne bruke denne tillatelsen til å søke Verdenspostforeningen om IMPC-kode (International Mail Processing Centre). En slik kode er nødvendig for at tilbyder skal kunne utveksle postsendinger med andre lands posttilbydere. Utvekslingskontor med IMPC-kode kan ved hjelp av denne i tillegg søke om tilgang til forenklet tollbehandlingsskjema etter tollvesenets regelverk. Etter Verdenspostforeningens gjeldende regelverk, gis ikke IMPC-koder til tilbydere som ikke er notifisert som leveringspliktige tilbydere i et annet medlemsland i henhold til Verdenspostkonvensjonen artikkel 2.

Virksomheten til et utvekslingskontor er også registreringspliktig, jf. § 8.

Bestemmelsens *første ledd annet punktum nummer 1 og 2* fastsetter vilkår som må være oppfylt for at tillatelse til opprettelse av utvekslingskontor kan gis. Vilkårene omfatter krav til avtale som sikrer kostnadsdekning ved retur og videresending av postsendinger og at det eksisterer et system for merking av postsendinger.

I henhold til *annet ledd* kan det også settes vilkår om for eksempel bruk av fraktdokumenter og UPU-dokumentasjon for tollklarering i henhold til bestemmelser i Verdenspostforeningens regelverk. Eksemplifiseringen er ikke uttømmende.

Til § 10 Leveringsvilkår og offentliggjøring

Bestemmelsen er hjemlet i postloven § 23 og stiller i *første ledd* minimumskrav til hva tilbydere etter postloven plikter å informere sine kunder om. Hensynet bak bestemmelsen er at brukerne skal gis tilstrekkelig detaljert og oppdatert informasjon, særlig om tjenestetilbud, til å kunne gjøre informerte valg. Informasjonen skal gis på hensiktsmessig måte. Hva som anses hensiktsmessig vil avhenge av hvilken type infrastruktur den enkelte tilbyder innehar.

I *annet ledd* presiseres innholdet i kravet etter første ledd. I *nummer 1* settes det krav til at det registreres tilstrekkelig informasjon til at tilbyderen lar seg identifisere og kontakte. Kontaktinformasjon omfatter blant annet postadresse, nettadresse, e-postadresse og telefonnummer.

I *nummer 2* settes det krav til å informere om hvilke tjenester som blir tilbudt til brukerne, blant annet hvilke ulike forsendelsesmåter som tilbys og hvilke åpningstider som gjelder i postkontorer og andre ekspedisjonssteder ("Post i Butikk").

Nummer 3 fastsetter at tilbyder skal offentliggjøre informasjon om sitt geografiske dekningsområde. Detaljeringsgraden på informasjon om geografisk dekningsområde skal være på et hensiktsmessig nivå.

I *nummer 4* stilles det krav om at tilbyder skal sikre at det opplyses om fullstendige priser og rabatter samt vilkår for å oppnå rabatter. Slike rabatter kan for eksempel gjelde storkunderrabatter.

Tilbyder skal i henhold til *nummer 5* sikre at det gis opplysninger om klageordning med opplysninger om hvor og hvordan klage kan fremsettes. Det vises til § 22 om klageordning. Tilbyder skal videre gi nærmere informasjon om hva slags typer tjenester det kan klages på, hva klagen skal inneholde av opplysninger, hvilken form klagen skal inngis i (skriftlig eller muntlig) og hvor klagen skal rettes.

Det vises til postloven § 28 om erstatning for tap og skade og § 29 om ansvarsbegrensning. I *tredje ledd* legges det til rette for at tilbyder av posttjeneste gir brukerne tilstrekkelig og nødvendig informasjon om rettigheter ved tap, skade og forsinkelse av registrert postsending. Brukerne vil dermed informeres om sine rettigheter dersom postsendingen forsinkes, skades eller går tapt. Brukerne vil også på bakgrunn av tilstrekkelig informasjon om erstatningsvilkår kunne foreta en sammenlikning av de ulike tilbydernes erstatningsvilkår og ta et informert valg om hvilken tilbyder de ønsker å benytte.

Til § 10 Krav til kvalitet for sikker digital posttjeneste

Første ledd er utformet slik at det vil være opp til tilbyder å avtale med bruker når de digitale meldinger skal leveres. Leveringstiden kan avtales konkret, eller bygge på standardvilkår. En slik bestemmelse vil åpne opp for å bruke leveringstid som et konkurranseparameter mellom de ulike tilbydere av sikker digital posttjeneste. Ved behov vil myndigheten kunne fastsette nærmere krav til bestemte leveringstider.

For at sikker digital posttjeneste skal tas i bruk er tjenestens tilgjengelighet avgjørende, jf. *annet ledd*. Dagens digitale brukere forventer døgnåpen tjeneste.

Det samme gjelder for betjent kundeservice. Myndigheten ønsker imidlertid ikke å pålegge døgnåpen kundeservice da dette vil være kostnadsdrivende, men ønsker at dette også skal være et konkurranseparameter, jf. *tredje ledd*. Som et minimum bør kundeservice være tilgjengelig innenfor normal arbeidstid alle hverdager.

Det følger av *fjerde ledd* at tjenesten skal kunne brukes på ulike typer terminalutstyr slik som PC, Mac, lesebrett og mobiltelefoner.

Til § 12 Håndtering og oppbevaring

Etter *første ledd* stilles det krav til at tilbyder av posttjeneste skal håndtere og oppbevare postsending på en trykkelig måte slik at innholdet i sendingen ikke tar skade. Dette innebærer at tilbyder av posttjeneste må påse at de lokaler eller transportmidler som benyttes til transport og oppbevaring av postsendinger er tilpasset og utformet på en slik måte at de trykker sendingens integritet. Dette innebærer for eksempel at sendingene ikke oppbevares i fuktige lokaler. All håndtering av sendinger skal skje på en forsvarlig måte slik at de ikke tar skade.

I *annet ledd* stilles det krav til rutiner for og utforming av de fysiske innretninger som benyttes ved innsamling, transport og utlevering over disk eller annet utleveringssted. Dette innebærer for eksempel at utformingen av ekspedisjonssteder er gjort slik at ikke uvedkommende fritt kan skaffe seg tilgang til postsendingen eller kunnskap om sendingens innhold og adressat. Tilbyder må vurdere om det er behov for oppbevaring i låsbare skap der postsendinger ikke oppbevares atskilt fra øvrig virksomhet.

Til § 13 Avsenders råderett

Avsender skal ha råderett over postsending inntil den er utlevert mottaker, jf. postloven § 26.

Etter *første ledd* begrenses råderetten til tilfeller der det ikke er urimelig byrdefullt for tilbyder å sikre avsenders rettigheter. Bakgrunnen for begrensningen er å sikre at tilbyders plikt er forholdsmessig og at tilbyder ikke pålegges en urimelig byrde. I praksis vil anvendelsen av bestemmelsen begrense seg til registrerte sendinger.

I bestemmelsens *annet ledd* pålegges tilbyderen å dekke kostnader forbundet med etablering og drift av et system slik at avsender kan nyttiggjøre seg av råderetten etter første ledd. Imidlertid kan tilbyder kreve tilbakebetalt direkte kostnader knyttet til uthenting av en postsending.

Til § 14 Ikke-leverbar postsending

Etter *første ledd* stilles det krav til hvor lenge tilbyder med godkjent system plikter å oppbevare ikke-leverbar postsendinger. I dag følger det av Postens generelle leveringsvilkår at

”[E]n postsending som Posten har åpnet, og som det ikke lykkes å finne adressat eller avsender til, vil bli oppbevart av Posten i seks måneder fra innleveringsdato. Pakker vil bli oppbevart i et år fra innleveringsdato. Rekommanderte brev og verdisendinger oppbevares i tre år fra innleveringsdato.”

Bakgrunnen for at det stilles ulike krav til oppbevaring av registrerte og uregistrerte postsendinger skyldes at registrerte postsendinger ofte vil ha noe høyere verdi enn de uregistrerte. Rekommanderte brev og verdisendinger vil falle inne under kravet til registrerte postsendinger. Kravet til minstetid for oppbevaring av disse foreslås å være 12 måneder. Lengre oppbevaringstid kan fastsettes i den enkelte tilbyders leveringsvilkår. Minstetid er satt for å gi tilbyder tid til å forsøke å oppspore avsender eller mottaker for så å kunne levere sendingen. Denne tiden gir også avsender eller mottaker mulighet til å kunne oppspore pakken for å få den utlevert, dersom for eksempel sendingen ikke har vært forsvarlig merket og dermed ikke har vært mulig for tilbyder å levere.

Etter utløpet av seks månedersperioden og hvor sendingen fortsatt ikke er levert til mottaker eller avsender, kan tilbyder selge sendingen på den måten tilbyder finner mest hensiktsmessig, jf. *annet ledd*. En praktisk måte vil for eksempel kunne være å selge ikke-leverbare sendinger på en auksjon, dersom tilbyder ved åpningen av sendingen kan anta at sendingen vil kunne ha en økonomisk verdi. Det må i den forbindelse vurderes av tilbyder om sendingen er av en slik art at den ikke er egnet for salg, for eksempel fordi den inneholder svært personlige gjenstander. Et salg vil innebære plikt for tilbyder til å beholde nettogevinsten fra salget, dvs. med et fratrukk for de utgifter han har hatt ved oppbevaring, åpning av sendingen osv., i ett år etter at salget har skjedd. Dersom noen melder seg og godtgjør at de har krav på beløpet innen denne fristen skal beløpet utbetales.

Sendinger som antakelig ikke vil gi gevinst ved salg, kan likevel ha et innhold som har en praktisk verdi som noen kan nyttiggjøre seg. Slike sendinger kan tilbyder for eksempel gis bort til gode formål. Det vil også kunne være sendinger som har et slikt innhold at det ikke egner seg for salg, jf. *tredje ledd*. I så fall kan tilbyder destruere sendingen, etter den ovennevnte tidsfristen for oppbevaring på seks måneder.

Til § 15 Erstatning for tap, skade eller forsinkelse

Etter *første ledd* plikter tilbyder å tilby erstatning for tap, skade eller forsinkelse etter postloven §§ 28 og 29, innenfor nærmere fastsatte beløpsgrenser. Etter *nummer 1* skal det tilbys erstatning oppad begrenset til kr 1 400 for registrert prioritert postsending med vekt inntil 2 kg. Videre følger det av *nummer 2* at det skal tilbys erstatning oppad begrenset til kr 14 000 for

registrert uprioritert postsending inntil 20 kg. Tilbyder plikter likevel ikke å betale høyere erstatning enn sendingens økonomiske verdi.

Etter gjeldende bestemmelse i Postens generelle leveringsvilkår er beløpsgrense satt til kr 1 000 for registrert prioritert postsending med vekt inntil 2 kg og kr 10 000 for registrert uprioritert postsending inntil 20 kg. Disse beløpsgrensene har ikke vært endret siden nittitallet, og det foreslås derfor en økning i samsvar med den generelle prisutvikling i samfunnet. Det legges ikke opp til en automatisk justering hvert år av disse beløpene.

Det foreslås i *annet ledd* at tilbyder kan øke erstatningsnivået. Dette vil kunne være en konkurranseparameter i postmarkedet. Av hensyn til brukerne er det imidlertid ikke adgang til å fastsette et lavere erstatningsnivå enn etter første ledd.

Til § 16 Taushetsplikt

Bestemmelsen gir tilbyder plikt til å sørge for at det gjennomføres tilstrekkelig opplæring av alle som får tilgang til postsending eller sikker digital posttjeneste. Dette innebærer blant annet at tilbyder må vurdere om det skal stilles krav om undertegning av taushetserklæring. Det er ikke tilstrekkelig å dele ut skriftlige informasjon om taushetsplikten til de involverte. Plikten til å påse at alle har tilstrekkelig informasjon om taushetsplikten går lengre enn dette, og krever at taushetsreglene må forklares for alle som får tilgang til postsending eller sikker digital postsending. For øvrig vises til lovens merknader til § 28 om taushetsplikt.

Til § 17 Politiattest

Bestemmelsen gir en uttømmende oppregning av de straffebud tilbyder kan kreve dokumentert i politiattest om søker eventuelt er siktet, tiltalt, ilagt forelegg eller dømt for overtredelse av, jf. postloven § 32. Attesten skal også vise verserende saker, jf. politiregisterloven § 41 nr. 2. Saksbehandlingsreglene i politiregisterloven og politiregisterforskriften kommer til anvendelse. Som følge av den varslede ikrafttredelse av den nye straffeloven i annet halvår 2015, vil det være behov for å endre disse hjemlene for å sikre at også brudd på bestemmelser i den nye straffeloven skal anmerkes på politiattesten. Endringene vil derfor bli endret før ny straffelov trer i kraft.

Til § 17 Krav til sikker digital posttjeneste

Formålet med bestemmelsen er å sikre visse minimumskrav til sikkerhet for sikker digital posttjeneste.

For at tilbyder skal oppnå forsvarlig informasjonssikkerhet for tjenesten er det nødvendig at sikkerhetstiltak omfatter sikring av både konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet, jf. *første ledd*. Tilbyder må sørge for entydig identifisering av bruker ved innlogging til sikker digital postkasse for å sikre korrekt identitet til sender og mottaker av digitale meldinger. Med entydig identifisering menes for eksempel bruk av elektronisk ID, så som MinID, Bank ID, Buypass, Commfides eller tilsvarende.

I *annet ledd* stilles krav til systematiske tekniske og organisatoriske sikkerhetstiltak. Med dette menes at tilbyder må ha et formalisert og dokumentert styringssystem for å ivareta krav til sikkerhet i alle ledd for sikker digital posttjeneste, fra tilgang til avsenders digitale postkasse, ved forsendelse av meldingen, og helt fram til utlevering i mottakers digitale postkasse. Det stilles også krav til gjennomføring av risikovurdering. En slik risikovurdering vil være avgjørende for prioritering av ulike sikkerhetstiltak, avhengig av sårbarheter og konsekvenser ved ulike hendelser. Det er viktig at dette arbeidet dokumenteres for å synliggjøre valg og

prioriteringer i sikkerhetsarbeidet, og gjøres tilgjengelig for myndigheten ved behov. Det vil være opp til tilbyder å bestemme omfanget av risikovurderingen, men vurderingene skal gjøres regelmessig. Det kan for eksempel være hensiktsmessig å gjennomføre en ny risikovurdering ved systemtekniske endringer som kan introdusere nye sårbarheter, eller når det oppstår eksterne forhold som kan innebære nye trusler.

For å oppnå tillit til, og stimulere til bruk av, sikker digital posttjeneste skal det gis kvittering til avsender for innlevering av digital melding, og ved utlevering i mottakers digitale postkasse, jf. *tredje ledd*. Dette kravet ivaretar også behovet for notoritet jf. postloven § 4 nr. 8.

Til § 19 Forbudt innhold og farlig gods

Av hensyn til samfunnssikkerheten, er det ønskelig å gjøre enkelte produkter forbudt å sende gjennom postnettet. Posten har i dag regler for ”forbudt innhold i brev og pakker”. Denne produktlisten bygger på Verdenspostkonvensjonens regler for forbudt innhold og farlig gods.

Etter *første ledd* skal tilbyder informere brukerne på en hensiktsmessig måte om hva slags innhold som ikke er tillatt å sende. Dette kan for eksempel skje på faste ekspedisjonssteder, landpostruter, innleveringspostkasser eller internett.

I *annet ledd* nummer 1 til 4 listes det opp hva slags innhold som er forbudt å sende i Norge eller fra Norge til utlandet. Etter *nummer 1* er det ikke tillatt å sende eksplosiver og brannfarlige stoffer eller annet farlig gods. Eksempler på farlig gods kan være gasser, brannfarlige væsker, brennbare eller oksiderende stoffer, giftige og smittefarlige stoffer, radioaktivt materiale og etsende stoffer, og andre stoffer som kan sette menneskeliv i fare.

Det følger av *nummer 2* at det er forbudt å sende etterlikninger av granater, miner, eksplosive innretninger, røykbomber og liknende. Forbudet omfatter i utgangspunktet ikke leketøy, med mindre disse er realistiske kopier av slike gjenstander.

Sendinger som har et innhold som er ulovlig i avsender- eller mottakerland, er også forbudt å sende, jf. *annet ledd nummer 3*. Slikt innhold kan for eksempel være piratkopier, bilder av seksuelle overgrep mot barn og narkotika.

Etter *nummer 4* er det ikke tillatt å formidle postsendinger som etter sitt innhold eller mangelfull emballering kan utsette tilbyders personale eller allmennheten for fare, eller som kan skade andre postsendinger eller postnettet. Dette kan eksempelvis være smittefarlig innhold eller innhold som når det er dårlig emballert utgjør en fare for omgivelsene.

Av *tredje ledd* følger det et generelt forbud mot å sende levende dyr i postsendinger. Forbudet begrunnes ut fra hensynet til dyrenes velferd. Det gjøres likevel unntak for forsendelser som inneholder igler, bier, silkeormer og fluer av *Drosophilidae*-familien (bananfluer). Unntaket følger av Verdenspostkonvensjonen artikkel 18.

Bestemmelsens *fjerde ledd* viser til at det i særlige tilfeller kan gjøres unntak fra forbudene i annet ledd. Det må i så fall godtgjøres at unntaket er i samsvar med lov eller vedtak fattet med hjemmel i lov. Det følger av ordlyden at slik postsending i så fall må avtales særskilt med tilbyder av posttjeneste, og sendes på betryggende måte.

Merknader til kapittel 3

Til § 20 Tildeling av postnummer

Postnummersystemet er en begrenset fellesressurs for riktig adressering av postsendinger i Norge, se nærmere omtale i merknader til postloven §§ 37 og 38. Forskriftsbestemmelsen gir nærmere regler for tildeling av postnummer, jf. postloven § 38.

Det fremgår av *første ledd* at postnummer tildeles én gang i året. Dette er en videreføring av gjeldende praksis. *Annet punktum* angir hvordan tildeling av søknad om samme postnummer skal gjennomføres. Det fremgår at i slike tilfeller skal det skje en prioritering av søkerne, basert på anvendelsen av postnummeret. Søknader om bruk fra tilbydere av posttjenester skal etter *nummer 1* ha forrang foran søknader om postnumre som skal brukes av mottakere av større mengder postsendinger, eksempelvis større bedrifter eller offentlige virksomheter. Til siste i prioriteringen kommer andre søkere. Bakgrunnen for å prioritere tilbydere av posttjenester er å tilrettelegge for likeverdige konkurransevilkår. En prioritering av mottakere av større mengder postsendinger etter *nummer 2* fremfor andre søkere etter *nummer 3*, begrunnes ut fra hensynet til rasjonell sortering og utlevering.

Etter *annet ledd* kan søknad om postnummer avslås etter nærmere angitte kriterier i *nummer 1 til 3*. Søknaden kan avslås etter en konkret vurdering når et eller flere av kriteriene er oppfylt. Fordi postnummersystemet er en begrenset ressurs, er det ved vurderingen av om tildeling skal skje nødvendig å ta hensyn til ressurs situasjonen og ressursplanlegging for å sikre nummer til fremtidig bruk i pressområder. Etter *nummer 2* åpnes det for å kunne avslå søknader i tilfeller hvor en tildeling vil kunne medføre større endringer i eksisterende nummerering. Det må foretas en forholdsmessighetsvurdering hvor fordelene knyttet til omlegging må veies opp mot ulempene. Etter *nummer 3* vil søknad om tildeling av postnummer kunne avslås dersom det vil medføre et samfunnsøkonomisk tap. Ved vurderingen er det relevant å legge vekt på de økonomiske kostnadene en tildeling vil kunne få for samfunnet som helhet, målt opp mot gevinsten for søker.

Etter tredje ledd kan postnummer bli trukket tilbake ved en endring eller omlegging av postnummersystemet. I den forbindelse vises det til bestemmelsen i postloven § 37 og merknadene til denne hvor det fremgår at endring eller tilbaketrekking skal varsles minst seks måneder før iverksetting.

Til § 21 Adgang til utleveringspostkasse

Bestemmelsen er ny. Vilåårene for å få tillatelse etter loven § 33 er basert på hensynet til sikkerhet for privatliv og verdier mot uautorisert adgang. Det er ikke ønskelig å gi ut nøkkelen til inngangsdører til uautoriserte fordi dette kan føre til økt risiko for innbrudd. Tilgang til innholdet i postkasser og postboksanlegg tilsier også at det kun gis tilgang, basert på en tillatelsesordning.

Etter *nummer 1* kan myndigheten pålegge tilbyder å ha system for sikker oppbevaring og distribusjon av nøkler, adgangskort eller -koder. Dette er et grunnleggende krav for å få tillatelse til adgang til folks bosteder og avlåste utleveringspostkasser eller postboksanlegg. Når det gjelder postsendinger så kan disse inneholde opplysninger av personlig karakter og dette tilsier at tilbyder skal sørge for tilstrekkelige sikkerhetsmessige foranstaltninger. Samme hensyn gjelder for verdifulle postsendinger som for eksempel inneholder bankkort og PIN-koder.

Videre fremgår det av *nummer 2* at myndigheten kan stille som vilkår for tillatelse at tilbyder skal ha internkontroll for å hindre uautorisert bruk av adgangsløsninger. Internkontrollsystemet må være av en slik art og karakter at det er tilstrekkelig for å sikre mot uautorisert adgang til avlåste postkasser og postboksanlegg. Systemet kan for eksempel begrense antall ansatte med tilgang eller, dersom det benyttes kodeløsninger, regelmessig utskifting av koder.

Etter *nummer 3* kan det stilles som vilkår at tilbyder ved ansettelser krever politiattest blant annet av ansatte som gjennom sin stilling gis tilgang til avlåste utleveringspostkasser eller postboksanlegg. En slik praksis vil begrense risikoen for misbruk av stilling.

Oppstillingen av vilkår i nummer 1 til 3 er ikke uttømmende, men andre vilkår som settes må være objektive og forholdsmessige.

Det følger av postloven § 35 at tilbyder av posttjeneste som får tilgang til avlåste postkasser eller postboksanlegg skal dekke kostnader ved slik tilgang. I annet presiseres hvilke typer kostnader det er som kan kreves dekket.

Merknader til kapittel 4

Til § 22 Tilbyders klageordning

Etter postloven § 41 skal alle tilbydere, både av posttjeneste og sikker digital posttjeneste, ha en klageordning for sine brukere. Brukerne skal kunne klage på alle tjenester omfattet av postloven, jf. *første ledd*. Etter gjeldende rett er Posten Norge pålagt å ha en klageordning, jf. punkt 6.1 i Postens konsesjon. Postens klageordning for brukere omfatter ikke banktjenester distribuert i ekspedisjonsnettet da disse tjenestene faller utenfor postlovens virkeområde. Det foreslås at plikten til å ha en klageordning for egne brukere utvides til å omfatte alle tilbydere av posttjeneste og sikker digital posttjeneste.

Etter *annet ledd* foreslås det minimumskrav til innhold i tilbyders klageordning. Utforming ut over disse minimumskravene overlates til den enkelte tilbyder.

Etter *tredje ledd* skal tilbyder informere myndigheten om innholdet i sin klageordning slik at myndigheten skal kunne gripe inn og pålegge endringer dersom ordningen ikke i tilstrekkelig grad ivaretar brukernes rettigheter.

Til § 23 Rapporteringsplikt

Det skilles i bestemmelsen mellom krav til rapportering fra tilbyder av posttjeneste, leveringspliktig tilbyder og tilbyder av sikker digital posttjeneste, jf. første til tredje ledd. Det foreslås å stille strengere rapporteringskrav til leveringspliktig tilbyder ut fra de plikter som er pålagt og at disse skal sikre et godt tilbud av grunnleggende posttjenester i hele landet. Rapporten danner grunnlag for myndighetens videre tilsynsarbeid.

Etter *første ledd nummer 1* skal tilbyder av posttjeneste årlig rapportere til myndigheten om antall klager de har mottatt fordelt på kategori. Med begrepet kategori forstås de ulike typene kundeforhold og klager tilbyder mottar. Dette kan eksempelvis gjelde ettersending, oppbevaring av post, skadet, tapt eller forsinket postsending, feil og manglende levering, retur av postsendinger og service.

Etter *første ledd nummer 2* skal tilbyder av posttjeneste rapportere om system for ikke-leverbar postsending. Dette innebærer at myndigheten skal få informasjon om hvorvidt tilbyder har overlatt håndteringen av ikke-leverbar postsending til annen tilbyder med godkjent system eller innehar en egen godkjenning og om de har behandlet ikke-leverbare postsendinger for andre tilbydere. Tilsvarende skal også rapporteres inn når en ny tilbyder av posttjeneste registrerer seg etter § 8. Første ledd nummer 2 vil imidlertid fange opp de som allerede er registrert.

Etter *annet ledd* skal tilbyder med leveringsplikt rapportere til myndigheten på en rekke punkter i tillegg til rapportering etter første ledd. Kravene til rapportering etter nummer 1 til 6 omfatter plikter som er pålagt leveringspliktig tilbyder i lov og forskrift og som det anses viktig å få en årlig rapportering om av hensyn til myndighetenes tilsyn og oppfølging. Ordningen viderefører i stor grad gjeldende krav gjennom Postens årlige konsesjonsrapport.

Etter *tredje ledd* skal tilbyder av sikker digital posttjeneste rapportere om antall klager fordelt på kategori, jf. merknaden til første ledd nummer 1. Videre stilles det krav til rapportering om tjenestekvalitet herunder om gjennomsnittlig leveringstid, gjennomsnittlig tilgjengelighet i løpet av året og nedetid for tjenesten i løpet av året.

I *fjerde ledd* kreves det at tilbyder av posttjeneste og sikker digital posttjeneste skal dokumentere hvilken målemetode som anvendes. Det presiseres også at tilbyder skal dekke kostnadene for dette. Fjerde ledd setter også krav til offentlighet. Formålet med dette er å sikre brukerne opplysninger om tilbyders tjenestekvalitet slik at brukeren kan sammenligne tjenestene. Denne typen informasjon er viktig for å tilrettelegge for konkurranse i markedet for sikker digital posttjeneste.

Etter *femte ledd* skal rapporter etter første og annet ledd foreligge innen utgangen av første kvartal i påfølgende år. Bakgrunnen for at en slik frist settes er at myndigheten er avhengig av å ha oppdaterte tall til bruk i sitt løpende tilsyn.

Til § 24 Utmåling av overtredelsesgebyrets størrelse

Det fremgår av *første ledd* at det ved fastsetting av overtredelsesgebyrets størrelse særlig skal legges vekt på overtredelsens grovhet, varighet, utvist skyld og foretakets omsetning. Listen er ikke uttømmende. Overtredelsesgebyr kan ilegges både foretak og personer.

Det fremgår av annet ledd hvilke momenter som er særlig relevant ved vurderingen av overtredelsens grovhet. Når det gjelder overtredelsens varighet vil en langvarig overtredelse normalt være mer kritikkverdig enn en kortvarig overtredelse, og forutsettes tillagt vekt ved vurderingen. Videre vil utvist skyld ha betydning for vurderingen av handlingens grovhet. Konkret vil særlig graden av forsett eller uaktsomhet være viktig for utmålingen. De nedre grader av uaktsomhet vil eksempelvis bli bedømt mildere enn uaktsomhet på grensen til forsett. Når det gjelder omsetningskriteriet, er det viktig at overtredelsesgebyret står i forhold til foretakets størrelse slik at den preventive og pønale effekten oppnås.

Etter *annet ledd* skal det ved vurdering av overtredelsens grovhet særlig tas hensyn til overtredelsens art, foretakets gevinst, den faktiske innvirkning på markedet, størrelsen på det berørte markedet og om overtrederen har hatt en ledende eller passiv rolle i overtredelsen.

Etter *nummer 1* skal det tas hensyn til overtredelsens art og at overtredelsesgebyret skal stå i forhold til den overtredelsen som har skjedd.

Etter *nummer 2* vil foretakets gevinst også være av betydning for hvor grov en overtredelse er. Gevinsten kan henge sammen med størrelsen på tapet, men det vil ikke alltid være en slik sammenheng. Det er den faktiske gevinsten det siktes til, men en stor potensiell gevinst vil ofte ha sammenheng med at overtredelsen etter sin art og markedets størrelse er grov og vil derfor tillegges vekt.

Ved vurdering etter *nummer 3 og 4* vil den faktiske og potensielle skaden og størrelsen på det relevante markedet eller markedene overtredelsen har vært rettet inn mot være viktige. Dersom tapet blir større enn overtrederen kunne ha forutsatt, for eksempel på grunn av uventede endringer i markedet, kan det spørres om det også skal tas hensyn til en slik uforutsett følge av handlingen/unnlåtelsen. Her går praksis på strafferettens område i retning av at slike følger også skal vektlegges med mindre de er umulig å forutsi. Det samme må gjelde ved utmåling av overtredelsesgebyr.

Etter *nummer 5* skal det også legges vekt på om overtrederen har hatt en ledende eller passiv rolle i overtredelsen er en viktig del av den subjektive grovhetsvurderingen.

I bestemmelsens *tredje ledd* er det foreslått andre momenter som det også kan være naturlig å ta i betraktning i formildende retning og som kan ha betydning for utmåling av overtredelsesgebyrets størrelse. Etter *tredje ledd nummer 1* kan det legges vekt på om foretaket ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne ha forebygget overtredelsen. Dersom foretaket ikke kunne ha forebygget overtredelsen, vil det være tvilsomt om det er grunnlag for å sanksjonere foretaket ved å ilegge overtredelsesgebyr. I grensetilfellene vil det uansett være et formildende moment om foretaket har gjort en innsats på dette området. Mangelfulle rutiner hos foretaket vil være skjerpene. Dersom foretaket er del av et konsern, kan det være relevant å se hen til økonomien i konsernet for øvrig. Hvis økonomien til konsernet gir grunn til å tro at gebyret ikke vil ha en tilstrekkelig avskrekkende effekt, bør det justeres opp. Etter *nummer 2* kan det tillegges betydning dersom foretaket samarbeider på en konstruktiv måte for å avdekke sakens faktum. Opplistingen i *tredje ledd* er ikke uttømmende.

Etter *fjerde ledd* kan det ilegges overtredelsesgebyr på inntil 10 prosent av foretakets omsetning dersom foretaket eller noen som handler på vegne av foretaket forsettlig eller uaktsomt begår overtredelser som nevnt i postloven § 51. Prosentgrensen er kun en maksimalgrense, og er ikke retningsgivende for nivået. Nivået beror på en konkret avveining i den enkelte sak, også sett på bakgrunn av den forvaltningspraksis som etter hvert opparbeides på området. Omsetning er foretakets samlede inntekt for siste regnskapsår. Det er foretakets omsetning i Norge som danner grunnlag for beregningen av overtredelsesgebyrets maksimale størrelse. Når en sammenslutning av foretak er overtreder og overtredelsen angår medlemsforetakenes aktiviteter, er omsetning den samlede inntekt til de medlemmene som er aktive på de markeder som berøres av overtredelsen.

I femte ledd åpnes det for at tilsynet kan ilegge fysiske personer overtredelsesgebyr på inntil 30 rettsgebyr. Det følger av lov om rettsgebyr hvor mye et slikt gebyr utgjør. Dette reguleres over tid, og per i dag er et rettsgebyr kr 860.

Til § 25 Dispensasjon

Det foreslås at myndigheten i særlige tilfeller får hjemmel til å gi tilbyder dispensasjon fra krav fastsatt i forskriften dersom anvendelsen av bestemmelsen vil føre til utilsiktede og urimelige

konsekvenser. Begrepet ”særlige tilfeller” innebærer at bestemmelsen skal anvendes med varsomhet og kun skal benyttes i unntakstilfeller.

Merknader til kapittel 5

Til § 26 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft når departementet bestemmer. Det tas sikte på at dette vil skje samtidig med at loven trer i kraft.

Til § 27 Endring i andre forskrifter

I denne bestemmelsen listes opp nødvendige endringer i andre forskrifter.